

NEM Meetprogramma Hazelmuis

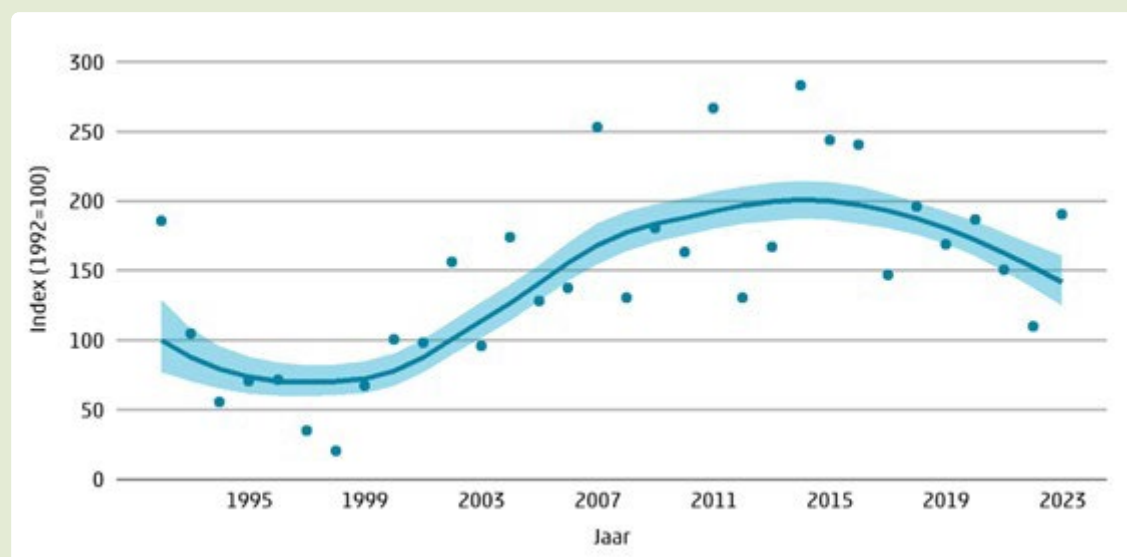
Binnen het NEM Meetprogramma Hazelmuisen wordt in de periode 15 september tot 30 november door vrijwilligers in vaste trajecten gezocht naar nesten van hazelmuisen. De tellingen worden tweemaal uitgevoerd met een tussentijd van minimaal twee weken. Het aantal nesten is een maat voor de aanwezigheid van hazelmuisen binnen elk traject. Het CBS (Centraal Bureau voor de Statistiek) berekent hiermee jaarlijks de populatietrend.

Methode

Het aantal getelde nesten per jaar is geen absolute maat voor een eventueel goed of slecht hazelmuisjaar, onder andere doordat niet altijd alle trajecten geteld worden. Maar door hiervoor te corrigeren en door tevens te kijken naar de variatie tussen de meetpunten en jaren, komt het CBS tot gemodelleerde waarden met indexen per jaar en trends over langere perioden, die iets zeggen over toe- of afname van de hazelmuispopulatie. Het aantal nestjes dat wordt berekend voor startjaar 1992 wordt daarbij op 100 gesteld en de andere jaren krijgen (index-)waarden die de verhouding tot dit startjaar weergeven. Op die manier ontstaat een beeld van de ontwikkeling (trend) van de hazelmuispopulatie over de jaren.

Populatietrend

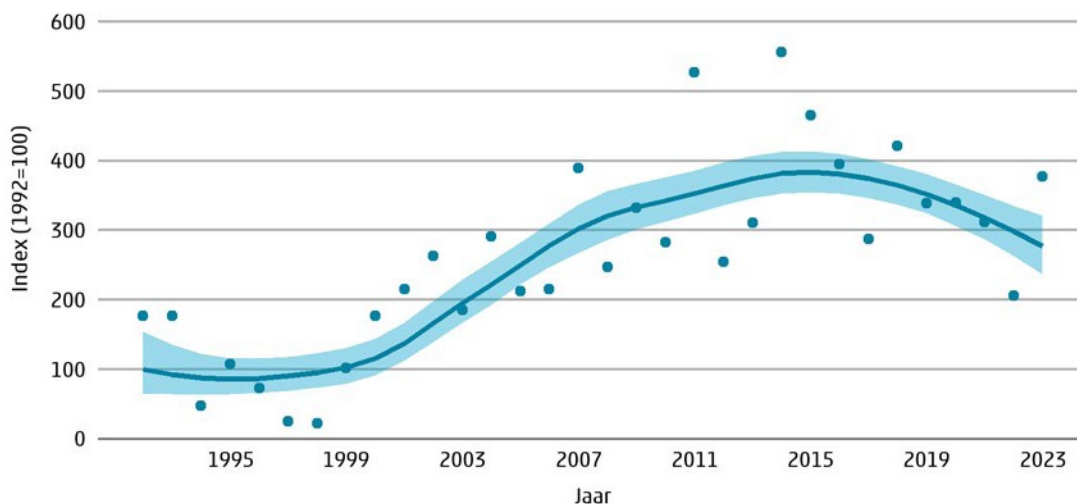
De laatste jaren laten een afwisselend beeld zien: na een lichte afname in 2021 en 2022 laat 2023 weer een lichte stijging zien in het aantal getelde nesten voor de gehele Zuid-Limburgse hazelmuispopulatie. Het CBS heeft berekend dat er net als in 2021 en 2022 nog steeds sprake is van een significant **matige toename** voor de totale hazelmuispopulatie over de gehele onderzoeksperiode (1992-2023; figuur 1), maar dat de trend over de laatste 12 jaar (2012-2023) weer **stabiel** is, terwijl vorig jaar (periode 2011-2022) nog sprake was van een **matige afname**.



Figuur 1 De populatieontwikkeling van de gehele hazelmuispopulatie in Zuid-Limburg in de periode 1992-2023: **matige toename**. Index over de afgelopen 12 jaar (2012-2023): **stabiel** (CBS 2024).

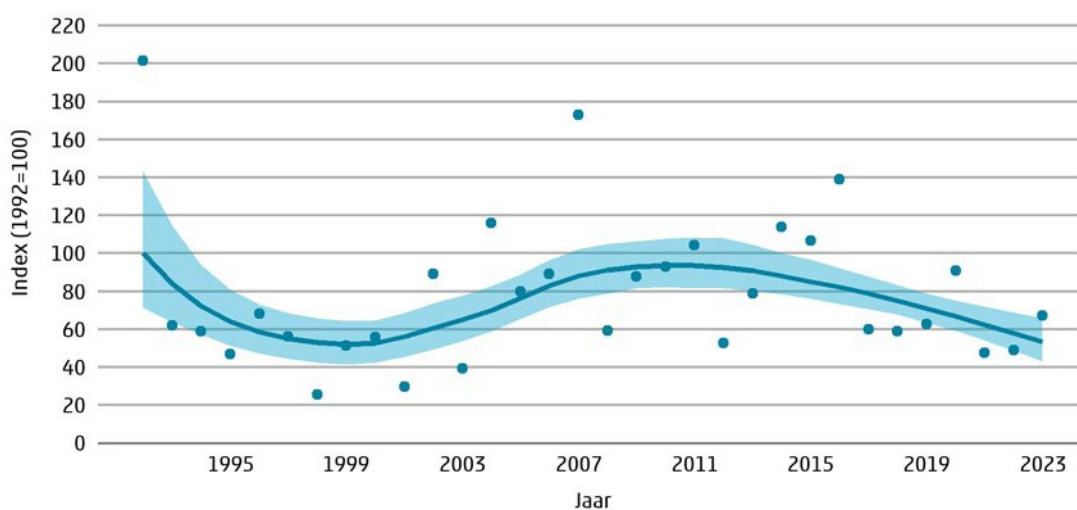
Wanneer we kijken naar de ontwikkelingen van de twee deelpopulaties waaruit de hazelmuispopulatie in Zuid-Limburg bestaat (ten oosten (Roebelsbos-Groote Bosch) en westen van de Geul (Vijlenerbos-Epenerbaan)), dan zien we dat beide deelpopulaties in 2023 beter scoren dan in 2022, terwijl dat in 2022 (ten opzichte van 2021) nog slechter was.

Bij de **oostelijke populatie** is nog steeds sprake van een **matige toename** over de gehele onderzoeksperiode (1992-2023). Dat gold ook voor de periode 1992-2021 en 1992-2022, maar in de jaren daarvoor wat dat nog een **sterke toename**. Wanneer we kijken naar de afgelopen 12 jaar (2012-2023), dan is er nu sprake van een **stabiele** situatie, terwijl er bij deze populatie in de 12 jaar voor 2022 nog sprake was van een **matige afname**.



Figuur 2 De populatieontwikkeling van de hazelmuis in Zuid-Limburg ten oosten van de Geul in de periode 1992-2023: **matige toename**. Index over de afgelopen 12 jaar (2011-2023): **stabiel** (CBS 2024).

De index van de **westelijke populatie** wijkt meestal af van de oostelijke populatie. Deze populatie is **stabiel** over de gehele onderzoeksperiode 1992-2023 (figuur 3), net als in de periode 1992-2022 en 1992-2021. In de periode 2011-2022 was er voor het eerst sprake van een dalende trend (**matige afname**) over die 12 jaar, maar deze is inmiddels positief omgebogen naar **onzeker** voor de periode 2012-2023.



Figuur 3 De populatieontwikkeling van de hazelmuis in Zuid-Limburg ten westen van de Geul in de periode 1992-2023: **stabiel**. Index over de afgelopen 12 jaar (2012-2023): **onzeker** (CBS 2024).

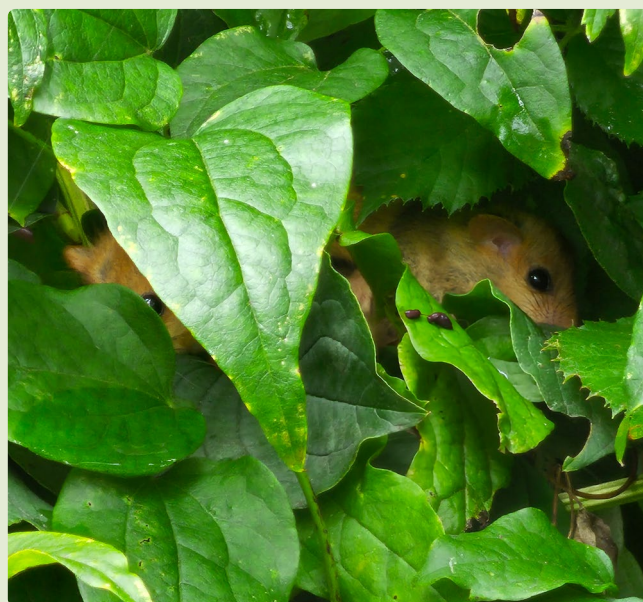


Figuur 4 Enthousiaste vrijwilligers op zoek naar hazelmuisnesten langs de Epenerbaan (foto: Dick Bekker).

Wat de precieze redenen zijn voor de afname in 2022 en het gedeeltelijk herstel in 2023 van zowel de oostelijke als de westelijke populatie is nog niet duidelijk. Staatsbosbeheer heeft in een deel van de trajecten biotoopverbeteringen doorgevoerd, wat wellicht zijn vruchten al afwerpt. Zo zijn er allerlei maatregelen genomen om struweelvorming te bevorderen, zoals het verwijderen van grote schaduw gevende bomen uit de trajecten. Naast het verbeteren van de structuur van de biotopen, blijft het van groot belang het oppervlak aan geschikt habitat te blijven uitbreiden en de onderdelen beter met elkaar te verbinden.

Seizoen 2024

Intussen zijn de tellingen van seizoen 2024 in volle gang. Het nieuwe hazelmuiseljaar begon met de aftrap op zaterdag 17 augustus rond de Epenerbaan. Een enthousiast groepje genoot eerst van vlaai met koffie, waarna er naar hazelmuisnesten werd gezocht. Met prima weer werden er meerdere nesten gevonden en kon iedereen een tweetal juveniele hazelmuizen langere tijd bewonderen. Een stimulerend begin om ook in de eigen trajecten aan de slag te gaan.



Figuur 5 en 6 Vondsten van een hazelmuisnest en twee juveniele hazelmuizen op 17 augustus 2024 langs de Epenerbaan (foto: Dick Bekker).

NEM Verspreidingsonderzoek Hazelmuis Dick Bekker, Neeltje Huizenga, Martijn van Oene en Jelle van Zweden (CBS)